

Materiálně technické, letištně ženíjní a zdravotnické zabezpečení letecké armády ve frontové útočné operaci

Major Vladimír Pospíšil

HLAVNÍ ÚKOLY LETECKÉHO TÝLU

1. Letištně ženíjní zabezpečení

Podstatnou částí činnosti leteckého týlu je zabezpečení potřebného počtu letišť pro rozmístění bojových leteckých útvarů letecké armády.

K bojové činnosti v polních podmínkách je nutno budovat silami a prostředky leteckých stavebních praporů pro proudové letectvo travnatá letiště polního typu o rozměrech minimálně $30 \times 1800 - 2000$ m.

Při použití startovacích raket a brzdicích přístávacích padáků je možné používat i letiště o poloviční délce vzletové a přistávací dráhy.

Vzdálenost letišť od linie fronty musí z hlediska doletu proudových letounů zabezpečit bojovou činnost v požadované hloubce nepřítele.

Vzhledem k taktickému doletu proudových letounů musí letištní síť zabezpečit rozmístění hlavních sil frontového letectva v hloubce od 50 km do 150 km od linie fronty.

Pro leteckou armádu ve složení: 2 slď, 3 sbold, 1 bold, 1 dvld, 3 pzpl, 2 dzlp a 1 spojlp, je zapotřebí k zaujetí operační sestavy celkem 27 operačních letišť.

Kromě těchto letišť je nutno zabezpečit zvláště v počátečním období války další dvě záložní letiště pro každou leteckou divizi, což představuje celkem 18 záložních letišť.

Dále pro každou leteckou divizi je nutno vybudovat průměrně dvě klamná letiště, tj. celkem 18 klamných letišť.

Je tedy pro zaujetí rozptýlené operační sestavy letecké armády zapotřebí celkem 45 operačních a záložních letišť a do 20 klamných letišť.

Velmi důležitým a složitým úkolem je získat potřebný počet letišť v průběhu útočné operace k zabezpečení letištního manévru.

Vzhledem k uvedenému tempu, hloubce operace, nepřetržité letecké podpoře pozemních vojsk a k možnostem doletu je nutné, aby $\frac{1}{2} - \frac{3}{4}$ prvosledového frontového letectva letecké armády prováděla denně letištní manévry za postupujícími pozemními vojsky.

Z uvedeného vyplývá, že denně musí letecké stavební prapory zabezpečit okolo 10 operačních letišť o rozměrech minimálně 30×1800 m. Na splnění tohoto úkolu je závislý postup letectva za pozemními vojsky a jejich letecká podpora v průběhu frontové operace.

Letecký stavební prapor je schopen upravit terén na polní letiště o požadovaných rozměrech při objemu zemních prací do 20 000 m³ za 48 hodin. K zabezpečení výstavby letišť v uvedeném rozsahu bude zapotřebí více než 20 leteckých stavebních praporů, což není z hlediska našich ekonomických možností splnitelné. Z těchto důvodů musíme hledat jiné cesty, abychom získali potřebný počet letišť, jako:

— zachvátit nepřátelská zpevněná i polní travnatá letiště prvosledovými armádami;

— prodloužit stávající kratší nepřátelská letiště na požadovaný rozměr;

— upravit vhodné úseky dálnic a silnic a výstavbu polních travnatých letišť uvažovat jako jeden z posledních způsobů.

Proto je důležité včas organizovat a provést průzkum předpokládaného prostoru bojové činnosti. S cílem vyhodnotit kapacitu letištní sítě nepřítele a možnosti budovat polní letiště v tomto prostoru.

Štáb letecké armády předkládá požadavky velitelům prvosledových vševojskových armád na zachvácení letišť, na zařazení leteckých stavebních praporů do týlu prvosledových vševojskových divizí a po-

skytnutí všestranné pomoci leteckým stavebním praporům. Vzhledem k délce proudu leteckých stavebních praporů při přesunu na silnici (20 km) a z hlediska harmonogramu práce bude nutné letecké stavební prapory zařazovat do proudů vševojskových divízi po rotách.

Důležitým úkolem v průběhu frontové útočné operace bude řízení leteckých stavebních praporů a usměrňování jejich činnosti podle vzniklé situace. Za tím účelem budou letecké stavební prapory řízeny centrálně ze štábu týlu letecké armády, který bude mít zabezpečeno s leteckými stavebními prapory spolehlivé rádiové spojení, zdvojené pojítky (vrtulník, automobil).

Ve zvláštních případech budou jednotlivé letecké stavební prapory přidávány leteckým technickým divízím na důležitém směru útoku jako posilové prostředky.

Štáb letecké armády zpracovává plán letištního manévru, ze kterého vychází při nasazení leteckých stavebních praporů a jejich začlenění za prvosledové divize.

V průběhu operace štáb letecké armády vede přehled o provozuschopnosti vlastní i nepřátelské letištní sítě. Letištní orgány řídí činnost leteckých stavebních praporů podle vzniklé situace.

Ženíjní zabezpečení frontového letectva bude mít za úkol vybudovat rozptylové prostory letek, velitelská a startovací stanoviště polního typu, potřebné úkryty a okopy pro živou sílu a bojovou techniku, udržovat komunikační síť v okolí letiště, budovat klamná letiště a všechno důkladně maskovat.

Tyto úkoly letištně ženíjního zabezpečení plní:

a) Letecké stavební prapory, které jsou vybaveny ženíjní technikou pro zemní práce s objemem zemních prací do 20 000 m³ za 24 hodin.

b) Letištní prapory, které mají letištně ženíjní čtyři vybavené zemními stroji pro dokončovací ženíjní práce, vybudování klamných letišť a maskování.

2. Zásobování leteckých svazků a útvarů

Potřeba materiálu pro bojovou činnost frontového letectva je ovlivňována:

- počtem leteckých svazků a útvarů letecké armády;
- délkou operace;
- bojovým úsilím jednotlivých druhů letectva v průběhu operace.

Chceme-li získat konkrétní údaje o potřebě materiálních prostředků, vycházíme z:

- a) počtu leteckých svazků a útvarů podle uvedené organizace,
- b) délky operace — 5 dnů,
- c) úsilí jednotlivých druhů letectva v průběhu operace.

operace zálohu zásob hlavních druhů materiálu, můžeme rozložení zásob na jednotlivých zásobovacích stupních stanovit přibližně takto:

- u letištních praporů udržovat zásoby na 2—3 dny bojové činnosti;
- u leteckých technických divízi (ve skladech) udržovat zásoby na 2 dny bojové činnosti;
- u letecké armády (ve skladech polní letecké základny — PLZ) udržovat zásoby na 3—5 dnů bojové činnosti.

Na základě těchto stanovených norem a s přihlédnutím k opravným koeficien-

Druh letectva	D1	D2	D3	D4	D5	Celkem
SL	3	3	2	2	3	13
SBoL	3	3	2	3	2	13
BoL	2	2	2	2	2	10
Ostatní letectvo	2	2	2	2	2	10

Přihlížeje k plánovanému bojovému úsilí letecké armády, hloubce operace, době trvání operace a k nutnosti mít ke konci

tům budeme na jednotlivých zásobovacích stupních v průběhu operace udržovat tyto zásoby:

Celkové rozložení zásob týlu frontového letectva v operaci

Druh materiálu	Zásobovací stupeň			Celkem
	1 pr	1 td	PLZ	
LPH	4—6 n	3—5 n	6—9 n	13—20 n
APH AB	2 n	1 n	7 n	10 n
NM	2 n	1 n	7 n	10 n
LM	3—4 pp	2 pp	4—6 pp	9—12 pp
Proviant	5 dd	3 dd		8 dd

K zabezpečení včasného zásobování leteckých útvarů frontového letectva potřebnými druhy materiálu se vytvářejí:

a) Na stupni letecké armády — polní letecká základna se sklady speciálního leteckého materiálu (letecká munice, letecký technický materiál, letecké pohonné hmoty), schopná vyčlenit v průběhu operace dvě oddělení skladů. Podle uvedených norem útočné operace frontu se bude 1. oddělení PLZ rozvíjet ve večer v D 2 přibližně 120—150 km v hloubce obsazeného území nepříteli, 2. oddělení PLZ v průběhu D 4 v hloubce přibližně 300 km.

Ostatní vševojskový materiál (proviant, výstroj, automobilní, chemický, ženijní, pozemní, spojovací, vševojskový, dělostřelecký materiál apod.) je přisunován do skladů vojskových leteckých týlových zásobovacích stupňů (skladů ltd) prostředky a péčí týlu frontu (PFZ nebo oddělení PFZ).

b) Na stupni letecké technické divize — smíšené sklady ltd (sklady technického materiálu, leteckých pohonných hmot, letecké munice a hospodářský sklad s ostatním vševojskovým materiálem), schopné vyčlenit v průběhu operace jedno oddělení skladů ltd, které se v průběhu útočné ope-

race přibližně každý druhý den vzájemně překračuje se základními sklady ltd.

c) Na stupni letištního praporu se vytvářejí organické provozní skupiny, které svým obsazením, materiálním vybavením a dopravními prostředky jsou schopny zabezpečovat činnost jedné letky při rozmístění leteckého pluku na jednom až dvou operačních letištích.

Většinu uvedeného množství materiálu je nutno mít uloženo na dopravních prostředcích jednotlivých leteckých týlových zásobovacích stupňů.

K zabezpečení včasného přísunu materiálu potřebného k bojové činnosti letectva je potřebná následující dopravní kapacita:

— na stupni letecké armády (PLZ) 3—5 cistpr à 1000—1200 m³ a 2 apr à 1500 až 2000 tun;

— na stupni letecké technické divize 1 apr smíšený s kapacitou 1200 m³ a 1500 tun;

— na stupni letištního praporu - automobilní rotu s kapacitou 600 tun a 400 m³.

Toto množství dopravních prostředků zabezpečuje přísun jednodenní spotřeby svazků a útvarů letectva na jednotlivých zásobovacích stupních jedním koloběhem.

3. Technické zabezpečení

Týl frontového letectva plní tyto úkoly technického zabezpečení:

— organizuje, rozvíjí a provádí opravy automobilní, traktorové a pomocné provozní letištní techniky;

— vytváří podmínky inženýrsko-letecké službě materiálně technickým zabezpečením náhradními díly a spotřebním materiálem pro činnost technických oddělení provozu

u leteckých pluků a technických divizních opraven;

— zabezpečuje letecký provoz technickou hotovostí speciálních vozidel na startu (vyprošťovací, hasící a zdravotnický vůz), zdravotnickým kyslíkem, stlačeným vzduchem, palubními i pozemními hasicími přístroji, údržbou palubních a provozních akumulátorových baterií;

— organizuje a materiálně zabezpečuje pomoc havarovaným letounům a další úkoly spojené s leteckým provozem.

K plnění těchto úkolů jsou organicky začleněny:

— na stupni týlu letecké armády — automobilní opravy a automobilní výroby kyslíku (AVK);

— na stupni letecké technické divize — pojízdné automobilní dílny (PAD-4 a PAD-3) a AVK podle počtu zabezpečovaných leteckých divizí;

— na stupni letištního praporu — akumulátorové nabíjecí stanice (ANS), kompresorové stanice (KS), kyslíkové přecherčovací stanice (KPS) a laboratoře LPH.

4. Zdravotnické zabezpečení

Na stupni frontu je zdravotnické zabezpečení frontového letectva organizováno a řízeno péčí náčelníka týlu frontu.

Pozemní personál leteckých bojových a týlových svazků a útvarů je zdravotnický zabezpečován po vševojskové síti v jednotlivě rozvíjených zdravotnických etapách.

Na stupni letecké technické divize je zřizován zdravotnický prapor a hygienicko-epidemiologická četa (HEČ), na stupni leteckého pluku a letištního praporu jsou rozvíjeny útvarová zdravotnická zařízení.

Pro létající personál je na stupni letecké armády organizováno speciální zdravotnické zabezpečení vytvářením polních

leteckých nemocnic (PLN) a sanatorií. V těchto nemocnicích je doléčován pod odborným dozorem létající personál.

Kromě toho jsou zřizovány speciální kontrolní letecké lékařské komise, které z odborných hledisek a požadavků létání prověřují celkový zdravotní stav a schopnost leteckého personálu k další službě a podle výsledků přezkoušení jsou zařazováni vyléčení příslušníci letectva opět k bojovým leteckým útvarům.

Letectvo bude samo plnit ve zdravotnickém zabezpečení důležitou úlohu. Bude přepravovat těžce raněné do hlubokého týlu a z hlubokého týlu na frontu krev pro potřebu polních frontových zdravotnických zařízení.

5. Těžba z místních zdrojů

Vzhledem k tomu, že frontové letectvo nemá svůj vlastní týlový prostor (plně využívá frontového a armádního týlového prostoru), řeší otázky spojené s využitím zá-

sob, prostředků, útvarů a zařízení na teritoriu na základě součinnosti s vševojskovými svazy a svazky.

ORGANIZAČNÍ STRUKTURA LETECKÉHO TÝLU

(viz náčrt)

Z uvedené organizační struktury vyplývá:

a) Letecká armáda není na stejném stupni jako vševojsková armáda. Letecká armáda je svazem na stupni frontových prostředků.

b) Vševojskové stupně jsou jak po velitelské, tak zásobovací stránce v souladu (každému velitelskému stupni odpovídá příslušný organický týl, sklady a dopravní kapacita).

c) Zásobovacími stupni leteckého týlu jsou:

— sklady předsunutých frontových základen se svými odděleními vševojskového materiálu;

— sklady a oddělení polní letecké základny (LM, LTM, LPH);

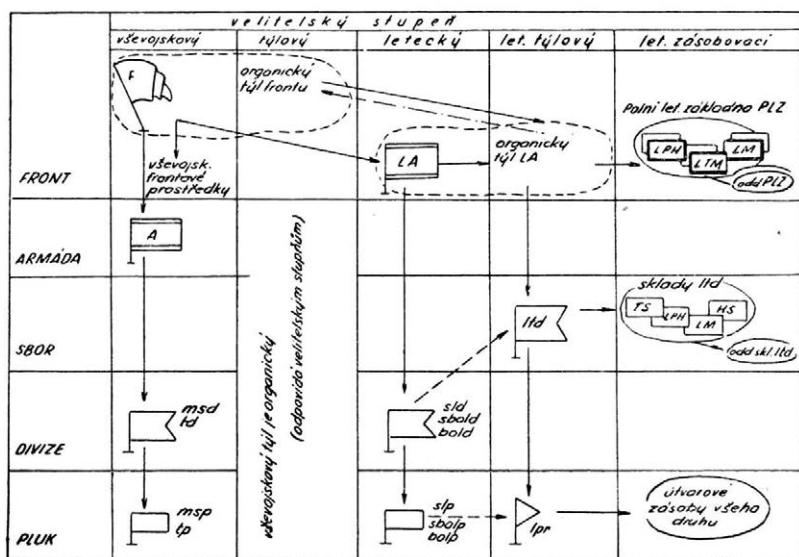
— smíšené sklady a oddělení skladů ltd se všemi druhy (i vševojskovými) materiálu;

— zásoby u útvarů (letištních praporů).

d) U letectva na stupni letecké armády je zásobování materiálem řízeno po dvou liniích (PFZ zásobuje letecké technické divize vševojskovým materiálem, zatímco PLZ zásobuje pouze letecké útvary — cestou leteckých technických divizí — výhradně speciálním leteckým materiálem — LM, LTM, LPH).

e) Letecká technická divize je samostatným týlovým stupněm tří leteckých

ORGANIZAČNÍ STRUKTURA LETECKÉHO TÝLU

Legenda:

- úplná velitelská podřízenost
- - - - - materiální podřízenost v rámci stanovených limitů
- - - - - součinnost-podřazení prostředků podle stanovených limitů

divizí, tj. vojskovým týlovým stupněm. Z těchto důvodů letecké divize nemají na svém stupni týlový orgán. Počínaje zásobovacím stupněm letecké technické divize je řízení a zásobování letectva prováděno veškerým spotřebním materiálem (i vševojskovým).

f) Letištní prapor je týlovým stupněm leteckého pluku, kde velitel letištního praporu je velitelsky podřízen veliteli letecké technické divize a v otázkách materiálně technického, letištně ženijního a zdravotnického zabezpečení veliteli leteckého pluku v rámci stanovených limitů spotřeby hlavních druhů materiálu.

Tato organizační struktura zabezpečuje operativní řízení leteckého týlu a dává veliteli letecké armády nejen velitelskou, ale

u speciálního leteckého materiálu i materiální pravomoc a odpovědnost.

Tato organizační struktura umožňuje, aby náčelník týlu letecké armády řídil materiálně technické zabezpečení speciálním leteckým materiálem bezprostředně podle potřeb a vzniklé situace bez zásahu vševojskového týlu.

V zásobování leteckým materiálem je náčelník týlu letecké armády usměrňován vyšším velitelským stupněm, který určuje normy a celkové limity spotřeby hlavních druhů materiálu na operaci.

Osamostatněný vojskový letecký týl (1 pr, 1 td) umožňuje při letištním manévru předcházet týlovými útvary bojové letecké útvary, připravit a zabezpečit letištní a materiální základnu a ostatní podmínky nutné do přiletu letového sledu leteckého pluku.

ŘÍZENÍ LETECKÉHO TÝLU

Základem pro řízení týlu letecké armády je:

- týlová směrnice vyššího velitelského stupně;
- směrnice náčelníka týlu frontu;
- rozhodnutí a rozkaz velitele letecké armády.

V uvedených dokumentech jsou zahrnuty potřebné údaje pro zplánování a řízení materiálně technického, letištně ženíjního a zdravotnického zabezpečení letecké armády v útočné operaci frontu.

V těchto dokumentech jsou stanoveny:

- limity hlavních druhů materiálů na operaci;
- úkoly letecké armády, směry hlavního úderu, bojové úsilí svazků a útvarů letecké armády;
- výchozí operační sestava a plánovaný letištní manévry;
- normy spotřeby materiálních prostředků na operaci.

Na základě těchto podkladů zapracovává štáb týlu letecké armády hlavní dokumentaci pro plánování a řízení týlu:

- plán organizace týlu letecké armády;
- týlová nařízení;
- plán materiálního zabezpečení letecké armády;
- plán zásobování a přísunu.

Štáb týlu letecké armády se rozvíjí na týlovém velitelském stanovišti letecké armády, které je vzdáleno od VS letecké armády podle konkrétních možností a vlastností terénu přibližně 10 km.

V souladu s přesuny VS letecké armády se organizuje i přemísťování TVS.

Velitelství a štáb letecké technické divize se rozvíjí v prostoru rozmístění zabezpečovaných leteckých útvarů a v blízkosti skladů ltd.

Velitelství letištního praporu se rozmísťuje v blízkosti VS leteckého pluku v bezpečné vzdálenosti od letiště, v prostoru, který z hlediska spojení umožňuje spolehlivé řízení materiálně technického zabezpečení leteckého pluku.

K zabezpečení velení a řízení leteckého týlu se na jednotlivých stupních organizuje spojení:

- na stupni letecké armády — ZVS letecké armády a VS letecké armády, podle možností přímé spojení TVS letecké armády s TVS frontu. K podřízeným svazkům a útvarům se organizuje spojení s leteckými technickými divizemi, polní leteckou základnou a jejími odděleními, s leteckými stavebními prapory a s týlovými útvary, ústavy a zařízeními armádního stupně;

— na stupni letecké technické divize se organizuje spojení s podřízenými letištními prapory, sklady a odděleními skladů ltd a s divizními týlovými útvary a zařízeními. V případě nedostatku spojovacích prostředků a pro zabezpečení zdvojeného spojení je možné využívat velitelského spojení, organizovaného bojovými leteckými svazky a útvary;

— na stupni letištního praporu se organizuje spojení s rozptýlenými jednotkami v okolí letiště, v případě rozptýlení leteckého pluku a letištního praporu na dvou letištích i s odloučenou jednotkou na záložním (rozptylovém) letišti.